

Encara degué haver-hi algun altre homònim. Cas-tán (*Rev. de Aragón*): 1902, junt amb Lasquarri (veg. la cita s. v. *Lasquarri*). Com a cognom, almenys el tenim ja d'antic, en altres llocs de l'Urgellet i de Pallars. *Tregó*, a. 1470 a la SdUrg. (*BABL* xi, 270). A Castellbò segons *Spill*, a. 1518), un Pere *Tragó* domiciliat a Castellbò, Mestre Nacional i advocat Fiscal del Vescomtat (xxxviii, 23.4). *Toregó* és una vella casa en el poble de Montardit Sobirà, damunt Sort.¹

ETIM. Ara queda assegurada la que ja vaig publicar en el DCEC i E.T.C., s. v. *tragar*, *DECH* v, 580 b36 i 610b60, lligant-lo amb els orígens del verb cast. *tragar*, i el menys freqüent cat. *dragar* 'engolir'; era una intuïció, perquè llavors només coneixia el (I) amb la menció de 1359 (igual a la forma moderna), i les cites del III, en el S. x, per SerranoS. Però ja llavors, els engolidors i avencs que perillaven l'embassament de Sta. Anna (que m'explicaren en les enqs. de 1957), em feren comprendre que podia venir de l'ètimon del verb *tragar/dragar*. Com vaig establir ja en aquelles obres, el verb és un derivat del ll. DRAGO, -ONIS 'dragó, gran serpent' que ho devora tot, amb DR- canviat en TR-, com s'esdevé sovint en les llengües romàniques (*trapo/drap*, *DECH*, E.T.C. i, 39); per la raresa mateixa de la inicial DR- en llatí, i ajudant-hi la influència del sinònim onomatopèic *trasca*, causa del canvi de DRAGO en el cast. *trasgo* 'follet' i 'monstre devorador'. Ara les mencions antigues del nostre triple (o quadruple) NL, que jo no coneixia, ho comprovem brillantment; amb la Dr- de (I) (*Dragó* en les mencions de 1279 i 1280, i ja *Drogon* 1097, i repetidament en la primera menció, de 1063, per si fos poc hi ha *Trasgon* en un text tan garantit com la butlla de 1179, amb la -sg- de *trasgo* i *tarasca* (i el NL *Tarascon*)).

Altres factors fonètics alteraren en part la vocal de la síl·laba inicial, de vegades en *e* (*Tregó* pron. pop. de I), més encara en *o* (assimilació) com ho veiem ja en formes molt antigues de (I) i en la de (II); en (III) trobem també *o*, per *a*; d'altra banda s'introdueix una vocal entre la *r* i la *n*, no sols per anaptixi, sinó també per la influència del tipus *Tarasca*, i en aquest es vacilla entre *Toro-* i *Tero-*, *Teru-* i fins *Tori-*.

Els engolidors que xuclaven les aigües de la No-guera Ribagorçana, arran del poble de *Tragó* (I) causaren la comparació metafòrica amb un drac ocult, subterrani, engolidor que les tragava o dragava, i podem estar segurs que no faltaven engolidors o xucladors vora el II, el III etc., tots ells en terra fràgil plena de balmes i cavitats (vora el III: SPELUCA FRAC-TA > *Esplugafreda*, *Espluga de Serra*, en el Segre, més amunt els *Espluvins* SPELUCINOS).

Altrament el mateix DRACON- es perpetuà en els Alps romànics, en el sobreselvà *Dargun* 'torrent en devessall muntanyenc que s'enruna' (*REW*, 759, «wil-des Bergwasser mit Geschiebe») («Rennst du den Berg --- steil ist der Fels und über ihn die Flut» i que la Mignon de Goethe veia damunt «des Drachen alte Brut»).

No en mancaren descendents en el P. Val. *L'An-*

dragó és una de les nombroses deus d'una mina subterrània a Teulada (xxxiv, 63.6), que passà per l'àrab *al-draquín*, amb *ll* dissimilat en *l-n*. Amb *r-* i la mateixa anaptixi que el III, però amb l'equivalència morisca *l = r*: *Talagó*, nom d'una devesa en els Ports de Morella, entre Morella, Vallibona i Salvassòria. Era extensa i coneguda des d'antic, en aquells rodals, tan solcats de riuets i barrancs enfondits. S. XIV: «deveses de *Valivana* e de *Salvasoria*, des de la vall de *Valibonae de Talago*» (*Capbreu de Cincorres*, fº 12; xxviii, 9, 21). És un dels 23 epígrafs en què es divideix el Capbreu Milián de Morella: segons els llocs descrits es veu que seria entre el Riu d'Aixas i Salvassòria; el compilador modern que ha posat els títols, accentua *Talagó* (fº 23r), però després segueixen diverses entrades com «un camp de terra a *Talago*»; tot escrit a. 1443.²

¹ En fi, una nota que ha quedat mutilada, crec que és treta del llibre de SerranoS. (no del de M'Duque, i potser tampoc del d'Abadal), «el prevere Enneco de *Castellazo* dona a Ovarra certs béns a *Terrocho*, *Solanello* i *Castellazo*» (doc. 280, 988 o 989), segons l'índex no se sap res més de *Solanella* o de *Castellazo*: seria el lloc d'aquest nom en te. d'Arcusa, p. jud. Boltaña; vacilla perquè (269a19-20) traduïa *Terrocho* per *Torogó*, però a la fe d'err. rectifica en forma poc clara. Però *Castellazo* és un nom massa adotzenat per guiar; també pot ser el nostre (III), car potser està per *Castellet*, avui agre. d'Espluga de Serra; i amb *Solanella*, cf. el torrent del *Solà*, cit. per Abadal. — ² Amb altres parònims la semblança és vaga, i probablement casual: Camp i Font del *Torogal* a Perves (cf. més aviat cast. *torcal*, *DECH* v, 853). Cognom *Turuguet* en sé uns quants a Bna., i un *Turquet* a la Pobla de Segur.

Tragony, *Traguanta*, V. *Traguany*

TRAGUANY (o *Tragony*), ANTREGONY,
TRAGUANTA, TARRAGUAN

Grup de noms i llocs parònims, del mateix o semblant origen.

1) Oit *tragóy*, vall i dos masos a la part alta, Nord-dest, de la ribera de la Baronia de Rialb, afl. dr. del Segre mitjà al qual desemboca poc més avall de Ponts (xviii, 27.29). Com a cognom és conegut en la forma *Treguany* (Bna., *DAG*) o *Traguany*, que *AlcM* troba a Figueres, Sabadell i dos pobles arran de Lleida: la *o* del NL, pel fet de ser oberta indica que *gy* és la variant més antiga.

2) *Antregóy*, pda. muntanyenca en el te. de Coll de Nargó (xviii, 63), poble que es troba uns 20 k. al NNE. de *Tragony* (I) si bé part del seu terme s'hi acosta més, tanmateix separats per la faixa formada pels te. d'Oliana, Peramola i Gavarra: no pot ser prou llonjament geogràfic un nom de l'altre, si bé és versemblant que siguin repetició d'un nom igual en variants diverses.

3) TRAGUANTA, -TES. Nom d'un veïnat de cases,